

Naročnina mesečno
18 Lir. za inozem-
stvo 31.50 Lir. - ne-
deljska izdaja ce-
loletno 34 Lir. za
inozemstvo 65 Lir.
Ček rač. Ljubljana
10.650 za naročnino
in 10.349 za inserate.
Podružnica:
Novo mesto.
Izključna pooblaščenka za oglaševanje italijanskega in tujega
izvora Unione Pubblicità Italiana S.A. Milano

SCLOVENECC

Izhaja vsak dan zjutraj razen ponedeljka in dneva po prazniku.

Uredništvo in uprava: Kopitarjeva 4, Ljubljana.
Redazione, Amministrazione: Kopitarjeva 4, Lubiana.
Telefon 4001 4005.

Concessionaria esclusiva per la pubblicità di provenienza italiana
ed estera: Unione Pubblicità Italiana S.A. Milano.

Abbonamenti: Mese
18 Lire. Estero, me-
se 31.50 Lire. Edi-
zione domenica, an-
no 34 Lire. Estero
65 Lire. C. C. P.J.
Lubiana 10.650 per
gli abbonamenti,
10.349 per le in-
serzioni.
Filiale:
Novo mesto.

Vojno poročilo št. 1020
Uspešen nastop
italijanskega letalstva
Potopljen je bil 15.000 tonski parnik
in s tem je italijansko letalstvo od
začetka vojne potopilo milijon ton
sovražnega ladjevja

Glavni Stan italijanskih Oboroženih Sil objav-
lja:
Delovanje ogledniških oddelkov na t u n i š k e m
odseku.
V letalskih dvobojih so nemški lovci zbili 12
strojev.
Sovražna letala so bombardirala naselje Gaf-
sa in povzročila številne mrtve med prebivalstvom.
Skupina torpednih letal 105. roja pod povelj-
stvom kapitana Manzini Urbana iz Cessene (Forli)
je napadla sovražno sprempljavo med B o u g i e j e m
in Alžirjem; potopljen je bil 15.000 tonski par-
nik; nek drug tudi velik parnik in en rušilec sta bila
težko poškodovana.
S tem novim uspehom je italijansko letalstvo od
začetka vojne potopilo milijon ton sovražnega la-
djevja.
Dodatek k vojnemu poročilu št. 1020.
Pri nastopu torpednih letal o katerem poroča
danesnje vojno poročilo, so se odlikovali naslednji
piloti: kapitan Avale Michele iz Polonghere (Cu-
neo) in Ricciardini Giulio iz Arezza; poročniki
Giannone Vincenzo iz Catanie, Mel Guido iz Tre-
visa, Marchiori Giuseppe iz Gonisage (Mantova),
Pucci Emilio iz Firenze, podporočnik Scantamburlo
Vittorio iz Pianiga (Venezia); narednik vodnik De
Risi Giovanni iz Camposana (Napoli); višja na-
rednika Vitale Giovanni iz Cessene (Forli) in Cor-
solano Andrea iz Lecce; narednik Nursio Mario iz
Cagliari.

Vloga italijanskega letalstva v Sredozemlju

Zmagal bo tisti, ki bo imel premoč v zraku

Rim, 11. marca. AS. Revija »Echi e com-
mentici« poudarja v članku pod naslovom »Anglo-
amerikanci in Tunis« važnost sredozemskega
bojišča in dejstvo, da so v povračilo za izgubo
Tripolisa osni narodi zasedli Tunis, kjer so se
njihove čete močno utrdile. List nato kritizira
angleške, francoske in ameriške čete, ki tri me-
sece po izkrcanju v Alžirju niso mogle zasedi
nikakve strateško važnega oporišča na tunišk-
kem ozemlju. Navzočnost italijansko-nemških
čet v Tunisu je ohromila zaveznike ter jim pre-
prečuje načrte za vdor v Evropo.
Lahko bi se vprašali, zakaj zavezniki niso v
prvem trenutku zasedli Tunisa. V zvezi s tem
navajajo izjave admirala Cunninghama v »Daily
Mailu« 16. januarja. Admiral je povedal, da bi
bilo mogoče zasedi Bizerto, toda načrt je bil
odbit, ker se je zdel prenevaren in zavezniki bi
moral izgubiti pri svojih nastopih v Severni
Afriki, eno bojno ladjo, več križark in verjetno
25% prevoznega ladjevja. Admiral se zato
zgovarja tudi še na politična nasprotstva med
Francijo v Afriki, na slabe vremenske razmere,
kakor tudi na slabo izurjenost ameriških čet.
Ker je Cunningham rekel, da je imel dovolj sil
za boj z italijansko mornarico, to pomeni, da
igra najvažnejšo vlogo letalstvo in da torpedna
letala lahko nadomestijo mornarico. Letalske
bitke leta 1940 in 1941 dokazujejo, da letalska

»Dnevnik nasprotnikovih bedastoč«

Rim, 11. marca. AS: Včerajšnja »Dokazila o
nasprotnikovih bedastostih« pravijo:
Londonci »News Chronicle« prinaša članek o
»nedelavnosti italijanske vojne mornarice« in pravi:
»Eno izmed vprašanj pri snidenju Mussolinija
z Ribbentropom je bilo, kakor poroča alžirski ra-
dio, vprašanje v nedelavnosti italijanskega vojnega
brodovja. Trdijo, da je nemški zunanji minister
zahteval takojšen nastop tega brodovja ter da je
vztrajal ponujal nemške posadke in strokovnjake,
ki naj bi ojačali moralo italijanskih posadk.
»Daily Herald« trdi, da je Mussolinijevo dnev-
no zapoved divizijam, ki so se vrnile z ruskega
bojišča, treba razumeti v glavnem kot gesto, ki naj
nemško javno mnenje prepriča, da se Italija kot
zaveznica vojne v polni meri udeležuje. Izraža da-
lje prepričanje, da bo nekaj italijanskih čet ostalo
v Rusiji. Vsekakor pa pomeni ta ukrep važno pre-
mestitev italijanskih vojaških sil z ruskega na sre-
dozemsko bojišče. Zdi se, da je Hitler, ki ima do-
volj posla z vprašanjem o lastnih vojaških silah,
Mussolinija obvestil, naj sam poskrbi za obrambo
Italije, v podporo mu bo pa samo nemško letalstvo
in nič drugega.
List »Daily Sketch« piše: Hitlerjeva skrivnost
je vedno mračnejša. Na dan, ko trdijo, se je z
Mussolinijem sešel na italijanski meji, naj bi ga
bili videli tuji diplomateki zastopniki bodisi v Ber-
linu, bodisi v Berchtesgaden. Poročilo o njego-
vem snidenju z Ducejem, ki je prišlo iz ne prav
zanesljivega švicarskega vira, naj bi v angleških
uradnih krogih nič preveč ne verjeli.
Isti list poroča: V nekaterih diplomatskih kro-
gih so zvedeli za čudno zahtevo, ki naj bi jo bil
Mussoliniju dal Ribbentrop med nedavnim obi-
skom v Italijo. Zahteva je v tem, naj bi Italija ob
koncu vojne Turčiji ponudila Dodekaneške otoke.
V zameno za to ponudbo, ki bi jo bilo treba na-
rediti v imenu osi in ka naj bi jo bil Mussolini
odbit, naj bi Italija dobila nekaj ozemlja na Balka-
nu. List pravi, da je namen tega poskusa jasen, a
Turki te ponudbe niso sprejeli, ker so se »spora-
zumeli« (ne pove pa, s kom), da med vojno ne bo-

Nov uspeh osnih podmornic

V zadnjih 24 urah je bilo potopljenih 36 ladij z 207.000 tonami — Boji na robovih Harkova — Od 1. do 10. marca je bilo uničenih 773 sovjetskih tankov

Hitlerjev glavni stan, 11. marca. Nemško
vrhovno poveljstvo je objavilo danes naslednje
izredno poročilo:
Naše podmornice napadajo dalje. Ze več dni
so držale stik s konvojem, ki je bil na poti iz
Severne Amerike proti Angliji in zdaj so
se krdela podmornic spustila vanj in potopila po
živahnih ponovnih napadih 13 ladij, ki so bile
do vrha naložene z vojnim materialom, s skupno
73.000 tonami. Trije nadaljnji parniki so bili tor-
pedirani. Tako je moglo podmorniško orožje v
24 urah javiti potopitev 36 ladij s skupno 207.000
tonami. Med temi ladjami je bilo tudi 8 parnikov
streliva, ki so pri torpediranju zleteli v zrak.
Hitlerjev glavni stan, 11. marca. Nemško vr-
hovno poveljstvo objavlja:
Na vzhodnem delu kubanjskega mosti-
šča je bojna delavnost zopet oživela. V več
valovih podvzeti sovražnikovi napadi so bili odbiti
v težkih bojih s hudimi izgubami zanj.
Na področju pri Harkovu so vrgle naše
napadalne divizije sovražnika nazaj proti mestu.
Boji se razvijajo ob severnem in zapadnem robu
mesta. Z obkoljevalnimi napadi sta bila uničena
dva sovjetska polka. Oddelki bojnih in napadal-
nih letal so razbili umikajoče se sovražne sile.
Na odseku pri Orlu je sovražnik podvil
ponovno močne napade. Nemške čete so si pri-
brile velik obrambni uspeh. Vsi sovjetski napadi
so bili odbiti s najhujšimi krvavimi izgubami za
sovražnika, 26. sovražnikovih tankov je običalo
razbitih pred našimi postojankami.
Premiki naših čet na srednjem odseku vzhod-
nega bojišča potekajo brez sovražnih motenj po
načrtu.
Južno od Holma je napadel sovražnik z moč-
nimi pehotnimi in oklepni silami po močnem bo-
nem ognju topništva naše postojanke. Napad se

je zrušil v obrambnem ognju, deloma v ostri borbi
od moža do moža. V bojnem odseku Staraja
Ruse je sovražna napadalna sila izčrpana.
V času od 1. do 10. marca 1943 so oddelki
vojske in oborožene SS uničili, zaplenili ali onespo-
sobili za borbo na vzhodnem bojišču 773 sovjetskih
oklepnih vozil.
Včeraj je uničilo nemško letalstvo pri petih
lastnih izgubah 61 sovražnih letal.
S t u n i š k e g a bojišča javljajo samo krajevno
bojno delovanje. Z napadi letalstva so bile močno
prizadete sovražne motorizirane bojne skupine in
topniške postojanke. Nemški lovci so sestrelili 12
sovražnih letal.
Samo maloštevilna sovražna letala so podnevi
in ponoči preletela ozemlje Nemčije. Nekaj na z a-
padno Nemčijo vrženih bomb je povzročilo
neznatno škodo na poslopih. Štiri sovražna letala
so bila sestreljena.
Berlin, 11. marca. AS. Vojni dopisnik poro-
ča o junaštvu ruskoukrajinskih, tatarskih,

Nad milijon Poljakov pobitih v Sibiriji

Varšava, 11. marca. Poljaki so dobili te dni
nekaj števk o strahotnem obračunu boljševiške
okupacije v poljskih pokrajinah Galicija, Volinija,
Polezija in Vilno, trajajoče 21 mesecev, to je od
konca septembra 1939 do konca junija 1941. Te po-
datke jim je dal z obširnimi dokazili generalni gu-
verner minister Frank, ki je hotel s tem opomniti
Poljake na vse podlosti ki so jih naredili Rusi nad
Poljaki v tem času. Te številke so strahotno vpli-
vale na prebivalstvo. Odkritja guvernerjeva, ob-
javljena v tisku, temeljijo večinoma na informaci-
jah, prispelih iz Anglije. Tako se je zvedelo, da
je zadnje žane bila iz Londona objavljena v Mo-
skvi komisija poljskih osebnosti, da bi na licu me-
sta preiskala položaj deportiranih Poljakov, ki naj
bi po zagotovilih samega Stalina, danih v prošluli

estonskih, letonskih in litvanskih oddelkov, ki
se borijo tako ob strani junaskih nemških čet
kakor tudi v zaledju proti sovjetu boljševiške-
mu tlačitelju. Posebne omembe vredni so Kozak-
ki in drugi številni sinovi stepe, ki vodijo proti
Stalinu ter proti boljševizmu zagrizeno borbo,
polni fanatičnega sovraštva do Sovjetov. Čas-
nikar popisuje posebno sposobnost Kozakov na
konjih, kjer so najboljši vojski. Bolj ali manj
številne skupine Kozakov nastopajo v nepo-
srednem sovražnem zaledju, napadajo kolone
sovražnega dovoza ter streljajo ruskim četam v
bok, kadar se pomikajo k napadu. Ker nasto-
pajo nenadoma, lahko s svojimi bojnimi spo-
sobnostmi dosega velike uspehe, ne da bi
imeli znatne izgube. Kozaki delajo tudi skupno
z nemškimi četami zlasti v ogledniških oddel-
kih. Ti ljudje, katerim so boljševiki pobili oče-
te in brate in so na lastni koži občutili rdečo
diktaturo, hočejo voditi odločno borbo proti so-
vražnemu tlačitelju in so polni zaupanja v
končno zmago nemških sil nad boljševizmom.

Evropa v borbi za svoj obstoj

Rim, 11. marca. Mario Apellus je objavil za-
nimiv članek o Evropi. Vsakokrat, kadar je vstala
v Evropi močna osrednja sila, zmožna ustanoviti
evropsko kontinentalno enotnost, je šla Anglija v
vojno, da bi to preprečila. V trenutku, ko je na-
stala os Rim-Berlin je Anglija zaslušla nevarnost,
da se bo Evropa duhovno združila, ter je napove-
dala vojno Nemčiji. Tudi tokrat je našla vazale in
klijente, ki so bili pripravljeni za vojno proti dru-
gim evropskim državam na račun Londona. Os pa
se ni zmedla s temi okoliščinami, marveč je izja-
vila, da je njen vojni cilj ustanovitev »evropskega
geografskega prostora«. Poziv k miru, naslovljen
Angliji od osi po Dunkerqueu, je bil velika evrop-
ska gesta. To je bil zadnji poziv Evrope Angliji,
naj se vrne v evropski politični prostor, kamor
zemljepisno spada.
Evropski značaj vojne se je še bolj pokazal ko
sta vstopili v vojno Rusija in Amerika, kajti Mo-
skva in Washington bi rada Evropo teritorialno za-
vojevala. Boljševizem in amerikanizem sta velika
sovražnika Evrope. Angleški voditelji so prodali
Evropo Združenim državam in Moskvi. Oba bi rada
povečala svojo moč, zato pa morata uničiti Evropo,

Moskva priznava poraz ob Doncu

Berlin, 11. marca. Sovjetsko poveljstvo je
končno objavilo poročilo o porazu na južnem od-
seku. V svojem poročilu priznava, da se je Nem-
cem posrečilo doseči njihov cilj, to je vreti rdeče
armade onstran srednjega Donca. Uradno sovjets-
sko poročilo pravi:
»Konec februarja je začel sovražnik na kratki
črti napadati z očitnim namenom, odrezati ter
uničiti sovjetske kolone, prodirajoče proti Dnjepru
ter zasedi vse ozemlje zahodno od srednjega
Donca. V ofenzivo je poslal 25 divizij, od tega
12 oklepnih. Zaradi pritiska teh sil je bilo po-
trebno izvesti umik, v katerem so sprednji od-
delki nudili najsrdečiji odpor nemškim četam in
omogočili glavnini armad, da so utrdele svoje po-
stojanke za izdatno odločilno obrambo. Izpraznje-
ni so morali biti nekateri kraji kakor: Krasno-
grad, Lovoza, Krasnoarmejsk, Krematorskaja,
Bavenkovo, Slavjansk in Lisičansk. Vsi nadaljnji
nemški poskusi, ponesti ofenzivo proti nekaterim
važnim odsekom, so propadli in propadli so tudi
južnovzhodno od Harkova. Ta ofenziva je veljala
Nemce mnogo izgub, med drugim 20.000 mož in
650 tankov.«
Treba je poznati celo besedilo moskovskega
poročila, pripominjajo v Berlinu, ne le za celotno
poznanje porazov sovjetskih armad v zadnjih treh
tednih, marveč tudi za umevanje odmeva teh do-
godkov v anglosaskem svetu. Ugotoviti se da
namreč sledeče:
1. Sovjetsko vrhovno poveljstvo priznava, da
so Nemci dosegli svoj vojni cilj: uničenje sovjets-
skih sil, ki so pridle 40 km od Dnjeprskega ko-
lena in zasedbo pokrajine med progama Harkov
—Poltava in Harkov—Lisičansk.
2. Priznava, da so Nemci izrgali Rusom po-
budo, ker so vrgli v borbo sveže rezerve.
Širjenje nemške moči ter italijanskih teženj. Kdor
ima Trieste, ni samo vladar Slovenije in zahodne
Jugoslavije, temveč ima v rokah tudi ključ za ves
pomorski promet zahodne Evrope. Ali bodo zavez-
niki hoteli ta ključ izročiti sovražniku? Ne verja-
mem, po polomih in razočaranjih, ki jih je povzro-
čil eden najneuspešnejših sklepov pariške mirovne
konference v letu 1919.

Zakon o »posojilu in najemu« podalšan

Buenos Aires, 11. marca AS. Iz Washingtona se
je izvedelo, da je severnoameriški predstavniki dom
odobril zakonski predlog, na podlagi katerega se
za eno leto podaljša veljavnost zakona o »posojilu
in najemu.«
Tuja letala nad Švedsko
Stockholm, 11. marca. AS. Davi je bil pet-
krat zaporedoma dan znak za letalski alarm in
protiletalsko topništvo je streljalo na neznano
letalo, ki je letelo preko južne pokrajine Scania.
To je bil najdaljši letalski alarm v tej
švedski pokrajini.
Enotno blago na Madžarskem
Budimpešta, 9. marca. AS. Izdan je bil ukrep,
da bo madžarska tekstilna industrija odsele izde-
lovala le blago enotnega tipa.

nosilko tisočletne in univerzalne civilizacije, ki je
vedno zapirala pot moskovskemu in washington-
skemu imperializmu. Evropeci morajo zdaj braniti
Evropo. Napadi na Evropo so trajali že dva tisoč
let, pa je še niso uničili.
V Evropi vlada pregošta naseljenost. Ni mogoče
živeti v miru 490 milijonom ljudi na stisnjemem
prostoru 10 milijonov kvadratnih kilometrov. Os
hoče zato ustanoviti svetel evropski zemljepisni
prostor, da bodo imeli vsi narodi pravico do živ-
ljenja v vzdušju pravičnosti, kolektivne varnosti in
skupne blaginje. Problem št. 1 je, da Evropa dobi
vojno. Vse ostalo se lahko uredi in se bo uredilo.
Noben narod ne bo izginil, kajti Evropa potrebuje
vse narode in evropske diferenciacije. Braneč
Evropo Nemčija in Italija branita meo svojih te-
les in bistvo svojega duha. Vsi drugi narodi so na
prelomu usode. Če bi Evropa bila poražena, bi vsi
evropski narodi postali razvaline. V zmagi pa bo
prostor in življenje za vse. Toda vsi narodi morajo
prispevati k zmagi, da bodo imeli pravico usesti
se k skupni mizi na dan zmag. Evropa bo zma-
gala. Ona je duša sveta in mojstrovina človeške
civilizacije.

Barbarski napad na Rennes

Pariz, 11. marca. AS. Glas srda in prezira
se je vzdignil po celi Franciji zaradi ameriške-
ga barbarskega letalskega napada na Rennes.
Ameriška letala so sredi dneva priletela v ve-
liki višini ter izvedla velik napad na prestolico
Britanije. Mesto je sredi Britanije in torej da-
leč od obale in nemških utrdb na atlantski obali
ter nima nikakih vojaških ciljev, ki bi opravi-
čevali tak napad. V kratkem času je bil Ren-
nes skoraj popolnoma razdejan. Takoj po na-
padu so našli 250 mrtvih, med njimi mnogo
žena in otrok. Število žrtev pa je gotovo še mno-
go večje, saj mnogi leže še po razvalinah zažga-
nih in podrtih hiš.

Rusija ni lojalna do zaveznikov

Zürich, 11. marca. AS. Washingtonski do-
pisnik lista »Neue Zürcher Zeitung« je brzo-
javil svojemu listu, da se v severnoameriškem
kongresu nekaj tednov že ponovno govori, kako
Rusija ni lojalna do zaveznikov. Isti dopisnik
potem da razumeti, da verjetno izhaja vsa
washingtonska nejevolja iz dejstva, ker je Ru-
sija odgovorila s slovesnim ne na washington-
sko zahtevo po izmenjavi vojaških poročil in
ker je sovjetska vlada odklonila zahtevo po za-
vezniških vojaških opazovalcih na vzhodnem
bojišču.

S. S. VAN DINE:

18

Umorjeni Kanarček

Markham je z nestrpnostjo pokazal, da mu Vancejeva šala ni všeč.

»Prav rad ti prepuštam nevidna zasledovanja po tvojih fantastičnih teorijah!«

»Toda premisli! Vendar dobro vso stvar,« je ugovarjal Vance, »dokazal si po postavnih poti, da smo jih nihče ni mogel priti in oditi iz tega stanovanja in kakor si mi večkrat dokazoval, sodišče ne sme odločati po ugotovljenih ali domnevanih dejstvih, ampak samo na podlagi dokazov. Dokazi pa, ki smo jih dobili doslej, predstavljajo najljepši alibi, kar si jih moreš misliti in to za vsako živo bitje. Če bi šlo za zastrupljenje, bi bil zelo lep primer samomorila... Zelo nespameten je bil morilec, da se je poslužil rok namesto arzenika!...«

»Da, zadavil jo je,« vzdihnil Heath, »Stavim, da ni brez krivde neznanec, ki jo je prišel iskat snoči ob pol desetih, pa je ni našel. To je tip, s katerim bi rad govoril!«

»Zares?« je vprašal Vance in vzel drugo cigareto. »Mislim da bi razgovor z njim ne bil bogve kako prijeten, vsaj sodeč po tem, kakor so nam ga opisali.«

Heathu so se oči nevoljno zablistale.

»Imamo središča,« je zamrmral, »da naredimo zanimive razgovore tudi s tistimi, ki slovijo po svoji odlični zgovornosti.«

Markham je pogledal na uro.

»Nujno delo imam v uradu,« je dejal »in vse to čenče nas ne dovedejo do nikakega zaključka.«

Položil je Heathu roko na ramo in pristavil: »Pojdite zdaj! Popoldne pokličite vse te ljudi v mojo pisarno; hočem jih ponovno zaslišati. Morda se mi posreči, da nekoliko osvežim njihov spomin!... Ste že sestavili načrt o poizvedovanjih?«

»Kakor ponavadi,« je suho odgovoril Heath.

»Pogledal bom umorjenkine papirje, dva ali trije policisti pa bodo iskali informacije.«

»Trebalo bi bilo, da se takoj obrnemo na družbo avtotaksijev,« je dejal Markham. »Skušajte zvedeti, kdo je bil mož, ki je odšel pred polnočjo in kam je krenil.«

»Ali si morda predstavljaš, da bi se bil neznanec ustavljal v veži in prosil telefonista, naj mu naroči avtomobil, če bi bil kaj v zvezi z zločinom?« je vprašal Vance.

»Nikakor ne pričakujem mnogo od njega,« je zamišljeno odvrnil Markham, »vendar pa mu je plesalka morda zaupala kaj takega. Kar bi nam zdaj lahko bilo v pomoč!...« Nato se je okrenil k Heathu: »Vrnite se popoldne k meni, Morda bom našel kaj novega po zaslugi tistih, ki sem jih že zaslišal. Poskrbite tudi tukaj za dobro stražo. Hočem, da ostane vse nedotaknjeno, dokler se nam ne posreči, da nekoliko posvetimo v vso zadevo.«

»Bodite brez skrbi,« je izjavil narednik.

Markham, Vance in jaz smo se vrnili k vozu. Nekaj trenutkov pozneje smo že drveli skozi mesto proti Central Parku.

»Se še spominjaš najinega razgovora o slopinjah v snegu, ki sva ga imela pred nedavnim?«

Je vprašal Vance, ko smo dospeli na Peto Avenijo in zavili proti južni strani mesta.

Markham je raztreseno priklimal.

»Če se dobro spominjam,« je nadaljeval Vance, »v primeru, ki si ga navedel, niso bile samo stopinje, ampak tudi priče. Za primer pa je mnogo težji, ker ne samo, da nimaš sledov v snegu, ampak tudi vse priče trdijo, da niso videli nikogar bežati... Žalostno, žalostno je to!«

Pri teh besedah je žalostno zmajal z glavo.

»Vidiš, Markham,« je nato nadaljeval, »v serdanjem primeru vse priče dokazujejo, da je bila žrtev v trenutku smrti sama v sobi, in da je torej po uradni poti še vedno živa. Zdi se mi, da je zadavljeno truplo s strani uradne procedure postranska stvar. Vem, da ne priznavate umora, če ne morete odkriti trupla; toda kako si vendar pomagata s truplom, ko ni mogoče uradnim potem ugotoviti morilca?«

Zdaj je pa Markham minilo potrpljenje.

»Ti seveda ne potrebuješ nikakih sledov,« je dejal, »imaš pač sposobnosti, ki jih ostali smrtniki nimamo. Če se dobro spominjam, si mi dokazoval, da ti zadošča, da poznaš zločin sam in okoliščine v katerih se je izvršil, da bi me mogel tedaj brez oklevanja povedati do zločinca, najsi je ta pustil kake sledove ali ne. Se še spominjaš, da si se bahal s tem?... Tukaj imaš zločin, pri katerem morilec ni pustil nikakega sledu, niti ob prihodu, niti pri odhodu. Nikar me ne puščaj v dvomu in negotovosti! Povej mi ime tistega, ki je umoril Marieto Odell!«

Vanceja prijateljeve besede niso niti malo zmedle. Nekaj časa je še brezbržno kadil, nato se je zbral in otresel pepel s cigarete.

»Zares imam namen,« je izjavil, »da se začnem zanimati za ta neumni zločin. Mislim pa, da je bolje da počakam še nekoliko. Videti hočem, koga bo zgrabil naš neprekosljivi Heath.«

Markham je nekaj zagodrnjal in se zleknil v blazine.

»Tvoja velikodušnost me naravnost preseneča!« je vzdihnil.

IX.

Policija na delu.

Torek, 11. sept. popoldne.

Naše vozilo je kmalu moralo zmanjšati brzino, ker je bil severno od Madisona Square velik promet. Markham je zaskrbljeno pogledal na uro.

»Popoldne je že minilo,« je dejal, »najbolje je, če stopim v krožek na majhen prigrizek. Domnevam, da se tebi zdi preveč plebejsko, da bi jedel ob tej tako zgodnji uri.«

Vance je nekoliko pomislil, nato pa odvrnil: »Ker si me že pripravil ob zajtrk, ti dovolim, da me zdaj povabiš na prigrizek.«

Tako smo nekaj trenutkov pozneje vstopili vsi trije v skoraj prazno dvorano Stuyesanta Sedli smo za mizo pri oknu, skozi katero smo videli vrhove dreves na Madison Square.

Nismo še dolgo sedeli za mizo, ko se nam je približal sluga in izročil Markhamu pismo brez naslova. Markham ga je čital z rastočim zanimanjem in ko je razbral podpis, je na njegovem obrazu bilo opaziti veliko presenečenje. Končno je dvignil glavo in pokimal služabniku, ki je spoštljivo čakal na odgovor, nato pa je vstal od mize in odšel. Vrnil se je še čez kakih dvajset minut.

OGGI - DANES
«Prima» - Premiera
AL CINE UNION

LUX
FILM

MARGHERITA
CAROSIO
ARMANDO
FALCONI
ROBERTO
VILLA

Kupujte svetovno znani roman

»POSTRUŽKA«

spisal Dario Nicodemi, prevedel M. Goričar, ki je izšel v »Slovenčevi knjižnici!«

Izšel je

najbolj znani slovaški satiričen roman

»DEMOKRATI«

Spisal Janko Jesensky

Vsebina romana je iz dobe (l. 1918), ko je v Slovaški rastel nov sloj — uradniški in malomeščanski — na podeželju in v mestih. Tem novim ljudem v podeželskih trgih in mestecih ter v Bratislavi Jesensky drži zrcalo, da se v njem ogledujejo. Roman je satira, ki večkrat preide v ironijo in sarkazem, toda tak, da ni boleč, temveč prizanjliiv in dobrohoten. Nikjer ne pridiga o izboljšanju in napakah, toda nikakor ne piše zgolj humorističnih zgodb, temveč združuje svojo življenjsko in umetniško zrelost v ostro, toda ne pekočo satiro, ki kliče k popravili. — Tako je knjiga polna etičnega zdravja, vedrega smeha in življenjske globine.

Prvi del »Demokratov«, ki je izšel sedaj v slovenščini in ki je izšel v slovaščini prvič l. 1934, je doživel velikanski uspeh ter je izšel v petih izdajah. — Ugajal bo gotovo tudi slovenskim bralcem. Prihodnje leto jim bo »Slovenčeva knjižnica« skušala ustreči tudi z drugim delom.

Ali ste že naročen na

Slovenca?

Vsak naročnik zavarovan

V vsako hišo »SLOVENCA«

Umrli nam je naš ljubljani soprog, dobri oče, slari oče, bral, štric in lasti, gospod

Tomaž Hlede

krojaški mojster

Pogreb dragega pokojnika bo v soboto, 13. marca 1943, ob 3 popoldne z Žal, iz kapelice sv. Jožefa k Sv. Križu.

Ljubljana, Gorizia, Stična, Novo mesto, 11. marca 1943.

Zalujoci:

Angela, soproga; Tomo, sin; Anica, snaha; Jelka, vnukinja in ostalo sorodstvo

POVEST PILOTA ŠTEFANA

105.

Visoki gospodje so odločili, da pojde Lia študirat. Narodni muzej ji bo podelil zadostno vzdrževalnino. Nastanjena pa bo v velikem dekleškem internatu sredi mesta. Moj oče ji je obljubil, da jo bova dostikrat obiskala.

106.

Po svetu pa je radio razglašal mojo dogodivščino. V vseh jezikih so poslušalci zvedeli, kako se mi je godilo. Oče se je prav resno bal zame, da se ne bi prevzel. Saj res niso bile mačkine solze, če te ves svet pozna...

Ljubezen
Kristine Homanove

»Torej ste prepričani,« je vprašal Vance, »da je to delo, kakor ga vi imenujete, izvršil nek zločinec-strokovnjak?«

Saj se ji je vendar odpovedal, popolnoma odpovedal, sedaj pa tako bridko zavida prijatelju njegovo srečo, njegovo novo obdobje sreče. Malo je zbolel, in to »maloc« je motrila s tako ljubečimi očmi in pod plaščem tako ljubke, tako obvladane brezskrbnosti.

Bergenu se ni zdelo nič bolj prijetnega od holniške sobe, kamor se ni pogledala skrb in kjer prevladuje podvojena, potrjena ljubezen.

Sedeli so skupaj. Soba je dišala po bukovem lesu, ki je izgoreval na ognjišču. Jesensko deževje je že uničilo žareče cvetno razkošje na vrtu, ozračje je bilo blede in tudi nebo je že davno izgubilo svojo modrinjo.

Med sonce in zemljo so se vrinili oblaki, svet tam zunaj je postal otožen. Vse barve na vrtu so že izgubile in obledelo, samo smiljke je bilo še videti od gredicah. Tudi pticv ni bilo slišati, razen sramežljive, udomačene taščice.

Sedeli so skupaj: gospa Kristina z belo obleko pred seboj, v katero je tkala s svojimi nežnimi rokami lepe, velike vzorce; bolnik na svoji postelji, udobno nagnjen nazaj in Bergen na stolu pri njem. Ko je bral konec svojega romana, se je oziral Homan s svojimi nenavadno žarečimi očmi po njem. Videti je bilo, kako živo doživlja zgodbo, ki jo je poslušal. Hladne, jasne oči, kako so danes žarele!

Tako je sedel Homan v svoji postelji. Kdor ga je motril, je opazil njegove izredno oblikovane sence, inteligentno čelo in njegove srebrne lase. Ker je napol težen, je bilo videti čelo še višje.

V mirni zbranosti, prežet z lepoto lastne stvaritve, je končal Bergen včeraj svoje delo. Ko je sedaj čital, ni bilo opaziti tresočih se rok ali vzhvičenega drgetanja, česar prej ni mogel prikriti, kadar je čital odlomke sredi med delom. Sedaj je čital mirno, skromno, skoraj enolično, kakor da ne gre za njegovo lastno stvaritev.

Homan, Kristinin mož, je hvaležno poslušal in Bergena je to veselilo.

Saj mu je toliko pomagal, ko se je zanimal za delo, s svojim duhom pravniške strogosti, natančnosti in logike. Sedaj mu je lahko povedal, da so bili pogovori z njim za roman dragoceni. Bolniku, ki je tam sedel ali ležal, je priznanje prijalo. Govoril je s svojim zdravim prijateljem mehko in prisrčno, kolikor je bil mogel.

Ko je Bergen končal z branjem, je Kristina molčala. Tiha zadovoljnost je žarela v njenih očeh. V tistih očeh, ki so se malo prej ozirale po bralcu in poslušalcu.

Bergen je čutil, da mu je hvaležna. Čutil pa je tudi, da mu ni bila hvaležna samo zaradi umetnine, temveč zaradi dobrote, ki jo je izkazal bolniku. Temu je pregnal bolečino, hladil mu je čelo in prižigal novo, svetlejšo luč v njegovih očeh.

Zvečer pa, ko se je razbotalo po sobi električna razsvetljava, in skoraj osmešila skromno,

ponižno večerno zarjo, se je vročina pojavila iznova.

Ko je Bergen odhajal, je pristopila Kristina še enkrat k njemu in si prizadevala, da bi se brezskrbno smehljala. Tako je dejala, da bi bilo le prav, če bi se zglasil pri zdravniku v mestu.

Takoj bomo zapregli, dragi gospod Bergen. Zglasite se pri zdravniku 'n ga prosite, naj nas obišče še nocoj. Da ni nič hudega, mu recite, le za vsak slučaj. Če pa ne more nocoj, naj pride jutri jutraj. Saj je rekel, da ni kaj hušega, kaj važnejšega. Vi pa nam boste radi ustregli, kaj ne, dragi prijatelj?

Kadar koli je govoril v naslednjih dneh s Kristino, mu je ponavljala z zvenečim glasom: »Bolezen ni pomembna, ni huda.«

Prijatelj Bergen pa je vedel, da je bilo drugače.

Skrb je obiskala ljubko domačijo na Poljanah. Kristina se je še vedno zvonko smehljala in njen smeh je bil vedno bolj poln čara in ljubkosti; igrala se je, igrala sama s seboj — skrivalice.

Nobeno noč ni šla spat. In vendar se je zdelo v hiši, kakor da ni bolezni v njej. V knjižnici, kjer je ležal bolnik, je stala na mizi bronasta posoda, do vrha napolnjena s plemenitimi bruskami. Tam ni bilo duha po zdravilih, niti ene medicinske steklenice ni bilo videti. V kristalni steklenici je blestelo težko, rdeče vino. Posoda s smiljkinimi vejicami, katere je prva slana pregnala z vrta, je stala na svojem običajnem mestu.

Vse je bilo v sobi kakor navadno, pa še nekaj, za kar je veljala zaslug Kristini: ljubezen. Pristana in zadržana, pa zato tem globlja in nežna. »Muzajoča se mrljica« je dejal zdravnik. Prav za prav pa ni bilo videti, da bi bil svet-

nik Homan bolan. Tudi Bergen ni mogel tega opaziti. Ni opazil znakov bolezni. Videz, da gre za res, je prešel vanj šele s Kristino. Kako jo je skrbelo in kako jo je razjedalo? Navidezno je bila mirna, in je nežno skrbela za moža, nieno srce pa je preganjal tako blazen strah, da se je hotelo razpočiti. Bergenovim očem, ki so prežale na ljubo postavo in si utirale pot v njeno notranjost, ni moglo ostati prikrilo.

Hvaležna mu je bila, kadar je prišel na obisk. Prihajal je vsak dan. Prevzel je vlogo človeka, ki bo skrbel za razvedrilo svojega bolnega prijatelja: za razvedrilo — pri tej tako žalostni bolezniški igri.

Iz mesta je prinašal kar mu je prišlo na misel, zlasti pa vsakdanje novice. Prihajal je kot zdravnikov sel in prinašal vedno svežega ozračja iz sveta tam zunaj. In kaj je sprejemal? Vsak dan isto, vsak dan pest praznih orehov, s katerimi je skušala Kristina prikriti svoj neizmerni strah.

»Ni mu hušje. Sploh ni nevarno. Zdravnik je zadovoljen. Pravil, da bo kmalu vstal. Sedaj uživava prijetno skupnost v bolniški sobi. Čez nekaj dni bo vstal in potem bo minulo.«

Pri tem pa je postajala gospa iz dneva v dan vedno bolj bela.

O Homanovi bolezni je čez čas izjavil zdravnik, da gre za lahko obolenje pljuč.

Njegovo razpoloženje je bilo izvrstno.

Njegovo čelo se je svetlikalo, to pa samo zaradi duhovitosti in ironije: okrog ust in lepimi zobmi je dobil izraz ljubeznivosti, prijaznosti in hvaležnosti.

Vse ostre poteze so izgubile.